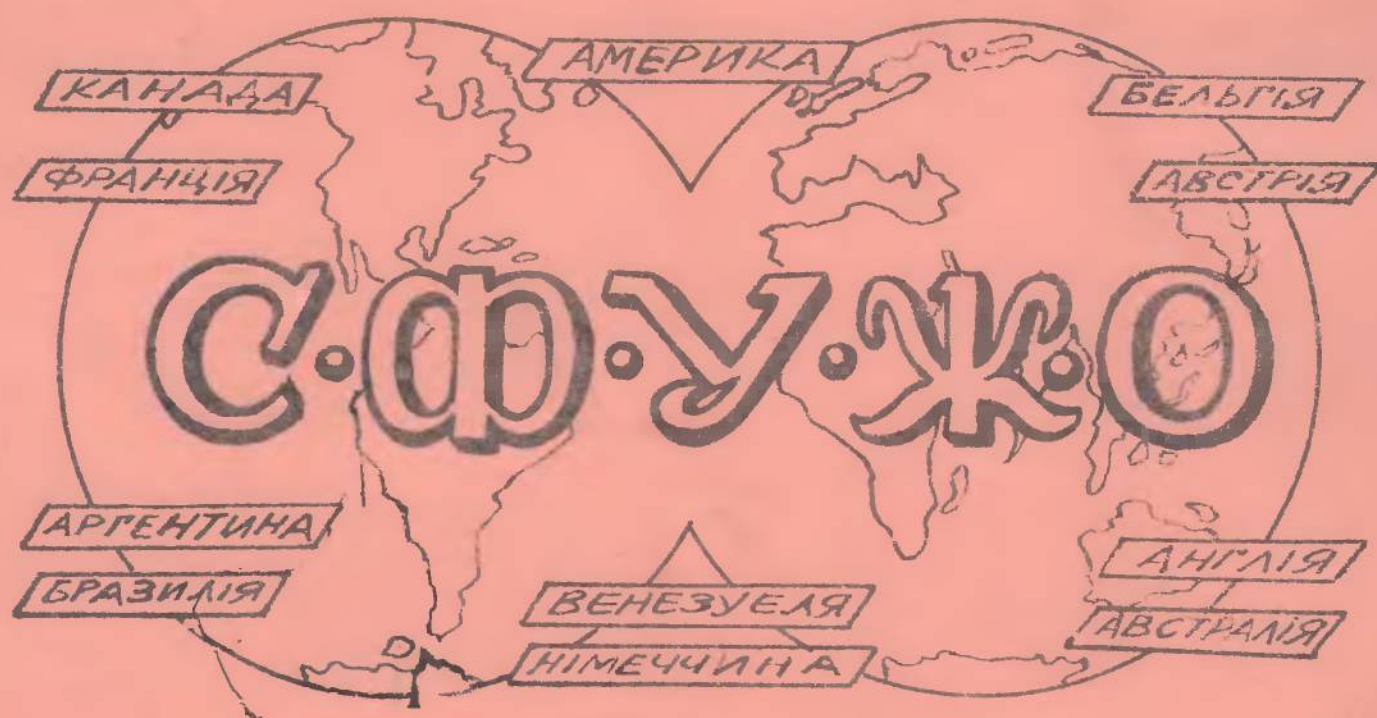

УКРАЇНКА В СВІТІ

ШЕВЧЕНКО В ДЗЕРКАЛІ НАРОДНИХ ГЛИБИН.

Актуалізація Шевченкової тематики у зв'язку зі 150-літтям народження поета велить і українській жінці пригадати собі, що вона завдячує його генієві. Завдячує вона не лише численні жіночі постаті і жіночу проблематику в його віршах і поемах. Багато поетів змальовують у творах жінок - героїнь, і українська література перед Шевченком має теж своїх "Марусь" і "Оксан".

Вийнятова заслуга Шевченка в тому, що він перший побачив і показав трагічні конфлікти в душі і в житті жінки, спричинені не лише нещасливою любов'ю, а також її поневоленням політичним і соціальним становищем. Він перший зішов з теоретично-літературного п'єдесталу в народні низи й поза поміщицькою та міщанською верствою, поза горсткою жінок-інтелігенток свого оточення побачив жінок простолюття, тисячі їх під батогом панщини. Побачив матерів, "що на панщину ідуть і діточок своїх ведуть", дітей, що мруть опухлі під тинами, дівчат, нищених сваволею московських офіцерів і польських поміщиків, родинні драми, що їх несли народові наїзники. Роб таких жінок увести до літератури, треба було не лише знання селянського життя і великого таланту, але треба було бути великим гуманістом і мати особисту відвагу, що її не доставало іншим людям його доби.

Сьогодні не маємо пера великого Шевченка, ані навіть Марка Вовчка, щоб піднесло перед народом і світом трагічну постать української колгоспної робітниці. Сучасна українська література в УРСР, подібно, як і література в добу голоду оспівує "радісне життя української жінки під крилом партії"...

Ще дивніше, що й пера поза Україною не торкаються цієї проблеми, неначе б такий стан був нормальний. І треба побокватися, що молодше покоління на чужині, яке часто пізнаватиме Україну з чужих праць і джерел, довго не бачитиме справжнього політичного соціального і економічного становища жінки а то й цілого народу в УРСР і тоді, поза окремими голосами деяких публіцистів, не буде оборонців поневоленої жінки в Україні.

Обов'язок піднімати цю справу лягає з тим більшою силою на українські жіночі організації на чужині. Вони не можуть дати себе обдурити фразами "про щасливе життя селянина й робітника". Вони, хоч цінують досягнення 21 тисячі жінок науки і 500 тисяч професійних працівниць в УРСР, не можуть не бачити 6 мільйонів колгоспниць і 2 мільйонів робітниць, які працюють непосильно, а живуть в нелюдськи-примітивних умовах. Не можуть не знати про 2 мільйони жінок-в'язнів і засланих та розлучених з рідними; матерів, що на їхніх очах діти вмирали з голоду і тих, що в них силою відбирали дітей у таборах і тюрмах: тисячі молоді, вивезеної в степи Казахстану і зни-

шеної там жорстокою природою і ще жорстокішою системою праці. Ані відлиги, ні культурні й некультурні зв'язки не можуть заслонити перед нашими очима дійсності. Ідеї і вся творчість Шевченка хай будуть організованому жіноцтву на чужині дороговказом і в цій площині.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

М.С.

ДЕЩО ПРО СУЧАСНИЙ СТАН ОСВІТИ В РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В рамках коротенької статті немає змоги розгорнути більш-менш докладно подану тему. Неможливо також приступити до неї, не сказавши бодай кілька слів про початковий стан розбудови народної освіти в Україні після встановлення в ній радянської влади.

Отже, після заснування в Україні Народного Комісаріату Освіти й запровадження закону про обов'язкове загальне навчання було визначено й напрямні щодо проведення його в життя. Найпершим завданням було вирвати дітей з під впливу української родини, яка з давніх давен твердо трималася релігійно-моральних засад, і передати цих дітей під опіку комуністичних організацій, бо "в радянській школі виховання й освіта повинні будуватися на засадах політики комуністичної партії та радянського уряду".

З цієї метою було засновано такі організації: для дітей молодшого віку - організацію жовтеньят (в пам'ять жовтневої революції 1917-го року), для середнього віку - піонерську організацію і для старшого - комсомол. Ці організації існують і тепер. В чому ж полягало оце партійне виховання? На зборах піонерів, а особливо комсомольців, крім викладання політ-грамоти та засад "комуністичної моралі" і дітям можна було висловлюватись проти батьків і вчителів, критикувати їхні вчинки, а керівники організацій в розмовах з ними випитували про настрої і розмови в родині та передавали це відповідним поліційним органам. Так прищеплювали дітям зразу, шпionство, ненависть, зневагу й грубість до батьків, до вчителів, до всіх взагалі, хто не поділяв комуністичного світогляду.

В такій атмосфері працювали педагоги в школах. Крім того, в усій навчальній системі, як у калейдоскопі, постійно мінялися методи навчання, не вистарчало підготованих кадрів, шкільних приміщень, палива, підручників, навіть олівців і паперу. Неув'язка в програмах навчання, експерименти в методах, відчуженість дітей від батьків і всі вище зазначені обставини тривали довго і привели до того, що середня школа не давала відповідних знань для вступу до вищих шкіл. Все це спричиняло постійні перемини й перебудову в системі освіти. Постійні переслідування й масові арешти й заслання вчителів і то найбільш кваліфікованих - також дуже позначилися на освіті молоді.

Все це безладдя й хаос у народній освіті, які в інших ділянках державного життя в Рад.Україні, йшла в супроводі цілого ряду страшних катастроф і катаклізмів. Спочатку прийшла доба військового комунізму з неймовірно високими податками, що руйнували селянство: потім колективізація і штучний голод, який знищив мільйони безвинних і чесних селян-тружеників і залишив тисячі бездомних, малолітніх сиріт: далі жорстока війна з німцями-окупанта-

ми і багато інших нещасть.

Після закінчення другої світової війни та відходу німецького окупанта з України почалася відбудова тяжко зруйнованої нашої Батьківщини в усіх ділянках її життя, а також і в народній освіті.

Приходять знову зміни й нові постанови, які відбуваються й тепер. Наприклад, щодо стосунків між школою і родиною теперішній міністер освіти в Україні Алла Бондар у своїй доповіді на 22-му 3-тій з'їзді КПРС сказала: "Школа є лише частина життя, а життя -- це і сім'я, і виробництво, і театр, і стадіон і все навколишнє оточення... В період будівництва комунізму, в епоху боротьби за нову людину відповідальність сім'ї за виховання дітей незмірно зростає."....

Щодо до шкільної системи, то за останні 3-4 роки виникли нові типи шкіл, а саме: школи-інтернати, школи з продовженим днем: восьмирічка замінила семирічку, яка була довгий час основним типом шкіл: замість десятирічки створено 11-річну середню школу з виробничим навчанням: у містах індустріального характеру, в селах -- сільськогосподарського. Крім цього поширено вечірні курси для працюючої молоді та заочні загальноосвітні школи.

Початкова 4-річна школа й досі в селах залишається головним типом шкіл: вона складає 47% загальної кількості шкіл. Школи-інтернати, де учні перебувають протягом цілого навчального року, створені з метою відтягнути молодь від некомуністичного оточення й виховати "нову комуністичну людину".

Треба зазначити, що в Радянському Союзі існують сьогодні дві зовсім різні освітні системи: перша -- це народня освіта від початкової до університету включно і друга цілком засекречена елітарна партійна школа. Перша система має дати кваліфікованих робітників, грамотних колгоспників, вишколених техніків, спеціалістів та інтелігентів найрізніших фахів.

Друга система має виховати комуністичну знать-еліту яка наказує і панує. Характеризуючи першу систему освіти, слід зазначити, що ще рішенням XX-го з'їзду КП видано наказ наблизити викладання в школах до життя, поліпшити трудове виховання учнів, залучити їх до продуктивної праці, суспільно-корисної роботи.

Якже виглядає ото трудове виховання, де поєднується навчання з виробничою працею в школі? Наведу декілька прикладів зі статті заступниці міністра освіти в Україні Тетяни Петрусенко з журналу "Радянська Ділка" ч.8, за 1958 рік. В ній ми читаємо: "Тепер більшість випускників середніх шкіл ідуть працювати в народне господарство. Зі 157.000 випускників 1957 року понад 130.000 працюють у промисловості й сільському господарстві.... Набирають великого поширення навчально-виробничі та будівельні бригади. Цього року створено 7875 таких бригад. За с-г учнівськими бригадами закріплено 63.907 гект. землі. Учні самі виконують комплекс усіх потрібних робіт." Далі говориться про те, що учні самі вирощують сотні тисяч домашніх тварин, птиці, угноють землю, озеленяють сотні кілометрів доріг, виконують будівельні роботи. До програм для учнів у-шк. внесено обов'язкові роботи в сільському господарстві підчас літньої перерви. Це тільки деякі відомості зі статті Т.Петрусенко. Студенти також на вакаціях обов'язані працювати на виробництві.

В журналі "Рад. Ділка" з 1963 р.ч.8 розповідається про працю молодих

дівчат у глибокому яру при бульдозерах і земельних роботах, де готується тунель для прокладання електричних каблів. Вечорами дівчата вчать на різних курсах.

Щодо партійних шкіл, то це, як уже говорилося є засекречена ділянка і про неї офіційно не говорять.¹⁾ У цих школах навчання проводиться на дуже високому рівні, у специфічних і досить суворих умовах, з доступом до літератури всього світу. Школи охоплюють велику кількість молодих людей. Досить сказати, що в період 1947-52 рр. ці школи закінчило 400.000 чл.ком. партії, якими обсаджено найвищі посади в ССРСР.

Деякі слова про умови національного виховання й освіти. В новому законі про школу сказано: "В якій школі дитина вчиться та якою мовою - про це вирішують батьки." Отож, рідна мова стає приватною справою. Дозволяється рос.учням звільнитися від укр.мови й навпаки, але для багатьох предметів не вистає або й зовсім нема підручників. А останнім часом у радянській пресі читаємо: "В нас має бути один советський народ, єдина інтернаціональна культура, яка мусить бути тісно пов'язана з рос.культурою."

Русифікація, як нам відомо, ведеться посиленням темпом, але водночас в багатьох шарах укр.суспільства зростає спротив. Найбільше він виявляється серед молоді - мовників, письменників, працівників різних видів мистецтва. Але про це тут тепер не маємо на меті говорити.

-
- 1) Вольган Леонгард - автор книжки "The Ideological Functionary in Soviet Affairs", який закінчив Школу Комінтерну в Уфі, займав високі посади, порвав з комунізмом, живе тепер в Зах.Німеччині й описує ці школи.
  - 2) Герман Вебер - автор кількох книжок про комунізм, німець порвав з комунізмом 1954 р.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

І.В.П.

ЖІНОЦТВО ТОРОНТА І СФУЖО.

"Радію сьогоднішнім днем. Ми, українки, сконсолідовані. Жіночі Організації у вільному світі знають, що мають один Центр, одне загальне представництво. У всьому вільному світі, де тільки діє жіноча організація, всюди відмічали і відмічають 15-річчя СФУЖО.

В основу нашої Всесвітньої Організації лягли високі ідеали і правні стремління цілої Української Нації. На цій тривкій базі створений наш неподатний фронт, що оперує на всі сторони світу і серед усіх народів. З цієї бази СФУЖО має зв'язки з міжнародними жін. з'єднаннями, а крайові жіночі організації - з континентальними. Союз Українок Америки сягає своїм обстрілом освідомлення українською справою Американську Жіночу Рад: Організація Українок Канади впливає на Канадійську Жіночу Рад: Об'єднання Жінок Ліги Визволення України має своє поле дії в АБН, а Ліга Українських Католицьких Жінок Канади є членом могутнього Світового Союзу Католицьких Жіночих Організацій.

Ці слова взяті із заключного слова п.Катерини Кравс, діячки ЛУЖС, на закінченні Чвілейного Чня 15-ліття СФУЖО в Торонті (Канада) 4-5 квітня ц. р. Вони окреслюють світовий характер нашої Федерації. Одначе, цей широкий засяг не був би такий вартісний, якби він не мав своєї питомої ваги у внут

рішній консолідації на терені українського жіночого організованого руху на окремих континентах і в окремих країнах. Позитивну вартість цього явища особливо видно в Канаді, де існує більше українських жіночих організацій і де, здавалось би, спільне порозуміння чи спільна акція є трудною справою. Тим часом, створений 20 років тому жіночий Комітет Українок Канади і в останньому 10-літті установи СФУЖО (Референтури, Комісії, Комітети в Торонті, Вінніпегу, Монреалі і Саскатуні) показують міцну основу загальної організаційної єдності нашого жіночого руху.

Ювілейні Дні 15-ліття СФУЖО в Торонті дали панораму змагань і меж федерації. Сама програма вказує на них: студійні доповіді, виставка жіночої творчості, зустріч з громадянством, музична частина.

Участь у святкуваннях взяла Голова СФУЖО п.Олена Залізник, яка прибула сюди зі ЗДА, українські жін. Організації в Канаді ОУК, ЛУЖО і ОЖВУ, мисткині, письменниці та громадянство. Провід святкувань мав у руках окремий діловий Комітет, складений з членок Управи СФУЖО в Торонті та з представниць згаданих Організацій. На чолі Комітету була п.Стефанія Савчук, голова ОУК і містоголова СФУЖО на Канаду.

На Студійному Вечорі було виголошено слово Голови СФУЖО доповіді: "Із проблеми українського жіночого руху", "Асиміляція молоді" та панель молоді на тему "Молодь у суспільно-громадському житті".

Виставок жіночої творчості було три: літературна, що показала твори 54-ох сучасних письменниць і публіцисток та жін.пресу: образотворча і прикладного мистецтва з 13 авторками, і виставка народнього мистецтва з відділами писанок, кераміки й вишивки.

Музичну частину творили: виступи поодиноких мистців (співачок і музик) жіночого хору та квартету. Коли до цієї багатой і всебічної програми додати зразкову організацію і високий рівень поодиноких імпрез, виставок і виступів, піддержку свята нашим духовенством і загалом громадянства та матеріальну організаціями й економічними установами і нарешті, відгук в українській пресі Канади, то мусимо висловити свій подив і признання українському жіноцтву Торонта та сердечну подяку Діловому Комітетові і громадянству.

Але на цій картині організаційної зрілості, духової активності і єдності різних чинників жіночого життя зарисувалася теж гостра, риса - це наш зв'язок з молодим поколінням. Брак спільної мови з молодими представницями молоді вразив нас і нашу громаду. Ми певні, що критичні думки, висловлені там на адресу нашу та цілої української спільноти на чужині, не є думками всеї української молоді. Теж ми не заперечимо, що свої помилки й хиби мало й матиме кожне покоління і що їх треба усувати, але це явище показало нам, куди треба спрямувати нашу увагу, якщо наші дорого здобуті духові вартості і наша консолідація не мають загинути в майбутньому.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ЧЛЕНКИ ПРИХИЛЬНИЦІ: СФУЖО Є РЕЧНИКОМ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ НА ЧУЖИНІ. Вона має далекосяглі завдання. Членки-прихильниці допомагають ці завдання здійснювати.

Пресо́ва Рефе́рентка СФУ́ЛО

СТЕПАНІЯ ПОТОЦЬКА.

Українська преса з Канади повідомила, що католицька діячка з міста Йорк-тону в Зах. Канаді, б.голова ЛУКМ і представниця цієї Організації на міжнародному терені, заступниця голсови "Федерації Лінок - Лікарів Канади", керівник лікарського й хірургічного персоналу Йорктонської столиці, член Ради Йорктонських сепаратних шкіл та почесний член світової жіночої організації Бета-Сігма-Фі др.Степанія Потоцька одержала папську медалю "Pro Ecclesia et Pontifice". Передача нагороди відбулася незвичайно урочисто й показала не лиш популярність української діячки в католицьких кругах, але й велику пошану до неї з боку громадських і державних канадійських чинників.

Вона була вшанована 15.березня ц.р. окремим Богослуженням і присвяченою їй церковною проповіддю єпископа Саскатуну, Преосв.Кир Андрея Роборецького, відзначення почесної грамоти у трьох мовах, бенкетом і концертом студенток дівочої академії. Заслуги п.др.С.Потоцької представив сам Преосв.Кир Роборецький, а хрест заслуги передала з його доручення мати п.Марія Петрик. Водночас п.Потоцька одержала почесну відзнаку міста Йорк-тону від посадики цього міста а вітання з відзначенням Апостольської Столиці передали їй чільні церковні і громадські діячі, однаково українці і канадійці з прем'єром Л.В.Пірсоном на чолі.

Др.С.Потоцька є всесторонньою церковною і громадською діячкою, б.визначною вчителькою, а тепер видною лікаркою, але чи не найбільші заслуги покладає вона на полі розбудови українського католицького шкільництва, викладаючи в цю ділячку багато зусиль і власних грошей.

Українське світове жіноцтво мало нагоду познайомитися з цєю молодою, гарною і дуже інтелігентною жінкою на Світовому Конгресі Українського Жіноцтва в 1959 р. в Нью-Йорку, де вона репрезентувала ЛУКМ, як її тодішня голова.

Сьогодні вітаємо її, досі одиноку українку, що одержала таке високе міжнародне відзначення, радіємо її успіхом і бажаємо дальших здобутків у її багатій діяльності.-

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Др.Нагалія Пазуняк

ДІЯ СФУЛО.

Економічна Референтура.

Статтею "Економічна Референтура СФУЛО" п.др.Н.Пазуняк започатковуємо огляд діяльності поодиноких Референтур СФУЛО. Беремо економічну референтуру як першу, бо вона одна з менше популярних і відомих, ізза кабінетного характеру своєї праці. Одначе не менше важлива в нашій діяльності.

Економічна референтура, що входить в організаційну схему СФУЛО, була, як і інші референтури Світової Федерації, викликана потребами самого життя та інтересів нашого жіноцтва, як також вимогами наших міжнародних зв'язків.

Головним завданням СФУЛО в економічній діяльності є розглядати і опрацьовувати матеріали про соціально-економічне становище жінки в Україні та на

нових поселеннях і по змозі поліпшувати це становище на терені дії наших складових організацій. Управа СФУМО здійснювала ці завдання різними засобами, а саме: через досліди фахівців над економічним становищем жінки в Україні; при допомозі анкетного матеріалу, зібраного посеред членства; через контакт з міжнародними жіночими організаціями, що можуть мати вплив на законодавство країн шляхом інформування на міжнароднім терені і на українськім терені про економічне становище українки в розселенні та через нові почини в господарській ділянці для українського жіноцтва на нових місцях поселення.

Найбільше зроблено в ділянці дослідів над суспільно-економічним становищем жінки в Україні. Економічна референтка СФУМО проф. Олена Трофимовська-Кононенко, що є фахівцем-економістом та правником, виготовила ряд цінних статей з цієї тематики, між якими є і ті, що послужили нам як фактичний матеріал для міжнароднього форуму і для української спільноти, а саме: "Жінка і діти в Україні" (1957 р.), "Жінка в сільському господарстві України", "Жіноча праця в Україні", "Голод і харчування в СРСР", "Сім'я і жіноча праця", "Працючі жінки в Україні", "Праця і соціально-економічне становище жінки в УРСР."

Добрим осягом була анкета, розіслана до нашого членства з метою зібрати матеріал про економічне становище української матері в різних країнах поселення, що було зроблено в 1953-54 рр. на заклик Світового Руху Матерів. Перед II Конгресом СФУМО в 1953 р. проведено було анкету з метою дістати матеріал про соціально-економічне становище членок наших жіночих організацій. Відповіді наспіли тоді із ЗДА, Канади, Англії, Німеччини, Франції, Аргентини, Бразилії й Венесуелі, на підставі чого проф. О. Трофимовська виготовила статтю "Економічне становище української жінки на новому поселенні."

В планах діяльності економічної референтури є створити при референтурі економічну комісію, яка б могла слідувати за статистикою та економічними працями з СРСР та інших країн; проводити анкету з різних економічних ділянок і опрацьовувати їх; вивчати бюджет української родини на нових місцях поселення в порівнянні з бюджетами аборигенів та з бюджетами в Україні; допомагати жіночим організаціям боротись з дискримінацією жіноцтва в господарській ділянці в галузі заробітної платні, фінансування жіночих підприємств і при видачі стипендій на студії, незалежно від вибору жінкою професії. На Студійних Днях СФУМО, що були проведені з нагоди її 15-ліття, економічна ділянка була поважно репрезентована. Економічне становище жінки у вільному світі навітлила п-ні Стефанія Пушкар у Філадельфії 28. грудня 1963 р. а також 4. квітня в Нью-Йорку. Пані Олена Трофимовська опрацьовувала тему "Праця і соціально-економічне становище жінки в УРСР". Ці виступи виявили потребу дальших дослідів і студій. До цього зголосились наші складові організації, бажаючи проводити на своєму терені анкети і досліді.

Ці та інші економічні плани заслуговують на повну увагу нашого жіноцтва а здійснення їх напевно корисно відіб'ється на всій діяльності СФУМО на добро нашого загалу.

Др.Марія Кобринська

НАУКОВА СЕСІЯ З УЧАСТЮ СФУЖО.

П'яндесятиліття з дня смерті нашої найбільшої поетки Лесі Українки відзначили: Наукове Товариство ім.Шевченка в ЗДА., Світова Федерація Українських Шіночнх Організацій. Окружна Рада Союзу Українок в Америці та Золотий Хрест в Нью-Йорку науковою конференцією, що відбулася 1.лютого 1964 р.

На програму конференції, що її відкрив директор філологічної Секції др.проф.В.Лев оповів доповіді: п.др.Софії Карпінської (З.Хр.) - "Драматична творчість Лесі Українки в світлі чужомовної критики", п.мгр.Ірини Пеленської (СФУЖО.) - "Промовляєм Лесі Українки" та п.мгр.Лесі Храпливої (Н.Т.Ш.) - "Виходні проблеми в творчості Лесі Українки."

Доповіді були прив'язані різним аспектам творчості нашої поетки, при чому доповідь п.др.С.Карпінської не так може звертала увагу на саму творчість Лесі Українки, як радше на реакцію чужомовного критика. Реакція ця не все була безстороння, як цього належить вимагати від наукової критики. Часто відчувалось національну нетерпимість, прим. коли йдеться про російську критику. Її на відзеркалювала настрої ворожості до культурних проявів українського життя, акцентуючи невдоволення, що Леся Українка опрацьовує нову тематику, розвиває нові ідеї та розробляє нові естетичні принципи. Українській літературі визнавалось право на побутовину, що не виходила б за межі етнографічних описів українського життя, головнo села. Українська література мала б мати регіональний характер в загальних рамках російської літератури.

Інше становище заняла большевицька критика, розглядаючи творчість Лесі Українки з позицій комуністичної доктрини. Акцентуючи певні місця в її творах, що мали сильніше соціальне звучання, та відповідно наświetлюючи факти, намагалась вона доказати марксіський світогляд нашої поетки. В інтерпретації цієї критики Леся Українка, передова українська поетка, є марксисткою; вона висвітлює в своїх драмах боротьбу маси-пролетаріату з царським режимом.

З об'єктивною оцінкою стрінулись твори Лесі Українки в німецькій критиці. Не враховуючи Івана Франка, що перший старався звернути увагу німецького читача на твори нашої поетки, Елізабет Коттмаєр у книжці "Вайншток дер Відегебурт" - модерне українське лірік - згадує про Лесю Українку, що увійшла до світової літератури завдяки новій тематиці та перекладам з західно-європейських мов. Проф.др.Ганс Кох у книжці "Українське лірік" зачисляє Лесю Українку до найвишньогоїх письменників нашого часу.

Також англійська критика намагається об'єктивно оцінити творчість Лесі Українки. Др.П.Канді в статті, друкованій в "Креїніен Квотерлі", звертає увагу, що в зв'язку з соціальними темами, які займають видатне місце в її творах, були спроби визнати Лесю Українку марксисткою та активною революционеркою. Це абсурд - твердить др.Канді, - полемізуючи з большевицькою критикою. Подібне становище займає він у книжці "Спіріт оф флям".

Прелегентна наводить ще проф.Яна Максала, який обговорюючи українську літературу в книжці "Словенске літератури", називає Лесю Українку одною з найвизначніших її постатей.

В критично-інформаційній статті про Лесю Українку знайомить п.К.Штуль французького читача з нашою поеткою.

Цікаву тему розглядає п.мгр.Ірина Пеленська, шукаючи в творах Лесі Українки цих елементів, що їх ми звикли називати "прометеїзм", та викриваючи послідовно в її героїв духові цінності, що належать до цього комплексу.

На початку своєї доповіді прелегентка дала загальний огляд прометеївської тематики в світовій літературі. Про Прометея згадує Геродот, Аполлор, Пазаній, Гораций і Гліній. В літературі опрацьовує міт про Прометея щойно Гезіод, а потім Айхіль в поемі "Закутий Прометей", що в ній Прометей виростає в символ вселюдських ідеалів. Байрон представляє Прометея символом призначення долі. У Гете - він образ незалежності людини. Шелей виводить його як реформатора, що повів людство до нової епохи, в якій людина стала вартісною завдяки своєму знанню. Так, отже, з бігом часу й сама ідея прометеїзму міняє свій зміст.

Образ Прометея, захисника людства й борця за справедливість, знаходить свій відгомін і в українській літературі. Прометеївський міт відтворює в своїй поемі "Кавказ" Тарас Шевченко. Поема Шевченка сповнена віри в безсмертність народу, а Прометей стає синонімом його невмирущої сили.

Леся Українка не опрацьовує безпосередньо прометеївського міту, Прометей не виступає теж як дієва особа в її творах, тому й не творить він літературної теми, але образ цього віщого, доброго титана проходить крізь всю її творчість. Її героїв характеризує непохитність волі, енергія; вони нескорені горді у стражданні, готові на жертву, якщо цього вимагатиме правда, або добробут народу. Головно в драматичних творах досягає Леся Українка глибини та мистецького вислову в опрацьованні образу Прометея. В "Іфігенії в Тавриді" він є токою духовою силою, що веде її до чину посвяти. В "Кассандрі", драматичній поемі з часів троянської війни, що є одним з найсильніших творів Лесі Українки, героїня, в роду Прометея дає перевагу життєвій боротьбі над особистим щастям людини.

Грецький мистець Антей, герой драматичної поеми "Оргія", поєднує в собі риси прометеїзму: мистецтво, любов і здібність до посвяти. Він вважає, що мистець радше повинен згинуть, як віддати свою творчість ворогові. Антей засуджує свого учня Хілона, який іде служити Меценатові, щоб здобути славу, визнання і гроші. Вчинок Хілона він вважає зрадою, в непохитному рішенні лишити вірним мистецтву й Елладі.

Прометеїзм Лесі Українки існує, як духовий промотор ідейного світу. Це світоглядова концепція, оперта на етичних чинниках любови, правди, справедливості та здібності до посвяти. Її герої є нащадками Прометея, що дають нації духовий вогонь і будять у ній титатичну силу до боротьби за волю.

Розвиваючи тему виховної проблематики у творах Лесі Українки, п.мгр.Леся Храплива шукає поглядів нашої поетки на виховні справи, бо виховання - одна із основних дій суспільності. З виховними проблемами стрінулася поетка ще в батьківському домі, де мати, Олена Пчілка послідовно проводила свої виховні задуми і де наявність більшої кількості молодших дітей давала їй змогу спостерігати їх розвиток та пізнавати їх психіку.

Багато дитячих переживань Лесі Українки піддало їй в пізнішому віці тем до написання творів, з "Лісовою піснею" включно. Вона писала теж і для дітей виявляючи глибоке розуміння їх зацікавлень.

Леся Українка гостро критикує методи виховання, вживані у школах царського режиму. В основу своєї власної виховної концепції кладе вона віру в підсвідоме, але непомильне відчуття правди в дитини, її моральну вищість понад

"великими, мудrimi людьми".

У багатьох творах Леся Українка звертає увагу на духовий зв'язок поміж поколіннями; завдяки йому діти продовжують змагання батьків. Це Антей в "Оргії", Лукаш в "Лісовій пісні", Деві в "У пуші" чи діти вченого Теоріта в незакінченій ще поемі. Вона докоряє батькам, які не хочуть передавати дітям своїх надій на майбутнє визволення, зі страху, що ці надії можуть не здійснитись.

Вплив Лесі Українки на наступні покоління був справді великий та діє і до сьогодні. Він діє і на нашу молодь по обох сторонах залізної заслони.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Евгенія Єнсен

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, МЕТА І ЗАСЯГ.

Панель- інтерв'ю в Нью-Йорку 5.квітня 1964 р.

Модератором була п.др.Н.Пазуняк, учасниці - мгр.М.Квітковська, др.С.Карпінська, мгр.І.Пеленська, мгр.О.Процьк, інж.С.Пушкар, п.О.Трофимовська.

Розпочала панель п.С.Пушкар, даючи вичерпні відомості про СФУЖО, яке є федерацією організацій з понадпартійною, власною програмою і статутом. СФУЖО складається і зі самостійних жіночих організацій і братніх. Мета федерації - об'єднати всі українські жіночі організації в світі, вносити нові ідеї, співзвучні з часом, працювати для добра України, шукаючи нових доріг; слідкувати за станом і працею жінок на рідних землях та інформувати про це світ.

СФУЖО веде працю через референтури і комісії. 15 літ витривалої праці 15 літ щирого об'єднання дало великі наслідки.

Референтка зв'язків, п.О.Процьк інформує про те, як важко було напочатку вибороти собі місце між світовими жіночими організаціями, які так мало знали про Україну. Послідовна праця увінчалась успіхом; СФУЖО є членом Світового Руху Матерів, а в (МММ) Міжнародному Жіночому Союзі і в Міжнародній Жіночій Раді має статус заприятельованої організації. В конгресах цих організацій беруть участь українські делегатки.

Пані С.Пушкар розповідає, як СФУЖО інтервеніювало в Амер.Червоному Хресті у справі українських в'язнів, а потім у Міжнародному ЧХ: як одержувало листи - розшуки, які подавало в пресі; добивалось можливості переселити сюди розгублених у війні членів родин: зверталось до Об'єднаних Націй у справі знижки мита на посилки в Україну: інтервеніювало у пок.п.Е.Бузвельді коли вона писала захоплені статті про свою подорож по Сов.Союзі.

Про культурно-освітню працю подала цінні відомості п.С.Карпінська. Головним завданням СФУЖО є вдержати укр. жін. організації на високому ідейному рівні, щоб вони могли передати українську духовість нашій молоді, зберегти віру наших батьків, нашу мову, наші традиції і чудові звичаї; дбати про високий рівень мистецької самодіяльності, засновувати музеї, де зберігали би цінні експонати нашого народного мистецтва (є 4 збірки в Канаді, Філя

дельфії і Англії.

Літературні конкурси СФУЛО дали нагоду виявитись новим талантам. Гурки книголюбів, заініційовані СФУЛО, розвивають інтелектуально наше жіноцтво знайомлять і знайомлять з визначними творами української і світової літератури.

СФУЛО видало "Історію Нічного Руху" п.І.Павликовської, друкується праця про К.Малицьку, підготовляється до друку популярна інформація про Україну англійською мовою.

У виховній діяльності інформує п.І.Пеленська. СФУЛО присвячує велику увагу вихованню української матері, бо тільки свідома українка - мати може виховувати ідейне покоління. Виховна референтура СФУЛО постійно розсилає виховні матеріали до членів - організацій в різних країнах, дає стимул та ініціативу до поодиноких виховних акцій, таких як виховні семінари для молодих матерів, заснування передшкільних дитячих світлиць, дитячих зустрічей, літніх півосель та ін. Виховні Комісії СФУЛО в Австралії, ЗДА подбали заведення програм і розклад занять для дит. світлиць, а Вих. Комісії в Канаді і ЗДА організують постійно виховні акції на своєму терені.

Пані М.Квітковська, голова комісії Сусп.Опіки в ЗДА, поінформувала нас про працю в цій діяльності. Дослідні центри при Референтурі Сусп.Опіки СФУЛО працюють над тим, щоби ввести в діяльність Сусп.Опіки модерні методи та техніки, як Добровільну Нічну Службу, постійні поради, кутки сусп.опіки в протестантській, таєж Кітройті подає Комісія допомогу новим поселенцям, які не знають англійської мови, відвідує і допомагає старшим і хворим.

Ці згадані установи й акції є вже започаткові таєж в Торонті в місці осідку Референтки Сусп.Опіки СФУЛО п.Е.Янківської а ведуть їх п.Ковальська, п.Даниляк та інші.

Економічно-соціальне становище української жінки з'ясувала п.О.Трофимовська. Проведено анкети в роках 1953-4 і в роках 1958-9 (на останню відгукнулися жінки з 8-ох країн.) Анкета показала, що 75% українок працює. Ці жінки вимагають бюджету родин. Щоби допомогти українській матері, змушеній працювати, СФУЛО дало спонук до організування українок-підкувальниць (бабів сітер), українок-господинь, які могли б допомогти вести господарство працюючим жінкам. Добре було б закладати жіночі підприємства, в яких жінки могли б заробити на прожиток.

Після перекуски зав'язалась дискусія, в якій брали участь: др.Пушкар, пані Карпінська, Лемишук, Пеленська, Соневська, Гаєвська, Гердан-Заклинська, Падок, Клячко, Трофимовська. Почули ми слова подяки за цінні інформації про СФУЛО, турботи за малу участь молодих жінок та студенток в українських жіночих організаціях, про велику відповідальність у вихованні молодого покоління, що її несе насамперед українська жінка: турботи про збільшення жіночих сторінок у нашій пресі для кращої інформації загалу. Поручено ще багато інших проблем, що їх немає змоги передати у цьому вже і так довгому дописі.

Слова признання і подяки складаємо всім дорогим паням прелегенткам, котрі стільки праці вклали в організацію Студійних днів. Щира подяка п.др. Н.Пазунык за її вміле керування панелем. Пані др.Карпінській дякуємо за організацію виставки жіночої преси, на якій в суботу ми мали змогу оглянути рідкісну перлину жіночого видання "Перший Вінок" з 1887 р.

Л.Бурачинська

ЩЕ ОДИН МІЖНАРОДНИЙ КОНТАКТ.

У днях 7 - 11 червня 1964 р. в Атлантик Ситі відбулась Конвенція Ген.Федерації Жіночих Клубів, найбільшої жіночої організації Америки. Це був перегляд сил виробленого американського жіноцтва, що віддано працює для добра своєї країни.

Генеральна Федерация Жіночих Клубів має 14 ділянок праці, що охоплюють зацікавлення кожної жінки. На цьому тлі кожночасний провід висуває актуальні гасла, що й старається під час своєї каденції здійснити. У цій каденції п-ні Отіс Арнольд кинула клич "Скріпити рам"я свободи", що його охопили жіночі клуби в цілій країні. Його застосували в праці освітній, мистецтва, міжнародних справ, публичних справ, релігії, законодавства і стипендійному фонді.

З подивом прочитуйте звітування стейтових управ, що були виголошені на Конвенції. Найбільший успіх мала "праця для громади", де 19 стейтових управ виконали на 100% намічену програму. На другому місці стоїть увага для дітвори й молоді, що прибрала різні форми. На третьому місці ідуть завдання суспільної служби, виконані самостійно або в сполучі з іншими харитативними організаціями. Допомога мистецтву, озеленення країни, боротьба з порнографією - це були завдання виконані в поодиноких стейтах. Із тих окремих "замилувань" слід підкреслити одне особливо цікаве. Це є розгляд законодавства і політичного вироблення. Наприклад стейтова управа в Алабемі проводить раз у рік обговорення законів, управа в Коннектикуті висилає своїх репрезентантку на сесії стейтового парламенту, управа у Флориді проводить семінари політичного освідомлення.

Цієї праці не можна охопити графіком чи статистикою. Але про неї говорять цифри зібраних грошей чи пожертв. Коли стейтова управа клубів в Ілліной могла в одному році пожертвувати 179.000 дол. на стипендії, управа в Айова 12.369 дол. на справи своєї громади, а управа в Мейні 50.000 дол. на справу ветеранів, то це вказує на масштаб і живучість цієї роботи. Це є ціла велика жіноча армія добровільної служби, що працює для добра своєї країни.

Але вплив Ген.Федерації Жіночих Клубів промінє й заграницю. Доказом того заграничні жіночі клуби, що приєднались. Жіночі клуби з Аргентини, Балтики, Джамайки, Канади, Чехії, Англії, Німеччини, Греції, Індії, Ізраелю, Кореї, Філіпін, "Жіноцтво для Свободи" - є членами Ради Міжнародних Клубів при Генеральній Федерції. Для їх виступів і звітів влаштовується окремий день під час Конвенції або й відбувається окрему зустріч поза межами Америки, як це сталося торік у Мюнхені.

То користають ці чужі організації з цієї співпраці? Обмін ідей і досвіду, зрозуміння чужої психіки, охота придбати приятелів для своєї справи (гл.Балтійські держави й Чехія) - це великі цінності, що їх не слід легковажити. І тому терен Генеральної Федерції Жіночих Клубів, його напрямні й ідеї завжди будуть притягати тих, що шукають нових шляхів. Нічого дивного, що помимо численних міжнародних жіночих організацій, що вже існують і мають уфундоване ім'я, Ген.Федерация Жіночих Клубів так легко просунулась у міжнародний світ. Хоч її напрямні й впливають з американського терену, проте їх сила й розмах мають і заграницею притягаючу вартість.

Це повинно стати вказівкою й для нас. Із співпраці з цією великою централею американського жіноцтва можемо лиш скористати. Пані Олена Лотоцька, що репрезентувала Союз Українок Америки на цій Конференції, є також містоголовою СФУЛО. Завдяки її заходам нам удалось нав'язати цінні контакти, що забезпечать нам членство в найближчій каденції.

xxxxxxxxxxxxxx

Л.Гордієва
Секретарка СУА

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ РУХ У КРАЇНІ ПІВДЕННОГО ХРЕСТА СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ.

1949-тий рік. 3 таборів у Німеччині в перехідні табори в Австралії. Інший клімат, інші умовини життя, неначе на іншій планеті. Огорнула справля непривітня чужина. Табори були багатонаціональні і перша думка була знайти своїх, згуртуватися, а друга: не дати відчужитися дітям і молоді в цьому вавилонському стовпищі. Маючи за собою багаторічний досвід жіночої організації на Батьківщині та в таборах ДІПІ в Німеччині, жіноцтво і в нових обставинах приступило до праці і вже 13. вересня 1949 р. заложило в таборі Ковра першу клітину української жіночої організації в Австралії. Ініціаторкою і першою головою була п.Ірина Пеленська, а секретаркою п.Марія Москаль.

Молодий Кружок проявив кипучу діяльність в різних напрямках. Для дітей заложено шкільку українознавства й влаштовувалися дитячі імпрези. Для молоді були створені перші частини дівочого Пласту, (поряд з хлоп'ячими, що їх організував і провадив мгр.Я.Кужиль,) та танкова група, що під проводом п.Л.Гаєвської відбула успішне мистецьке турне по більших місцевостях стейту. Для членок ОУЖ відбувалися сходи з доповідями, для загалу жінок організовані були курси англ. мови, Як одинока на початку, нашого побуту організація, в розкиненому, багато-тисячному таборі ОУЖ влаштовувало не лиш жіночі, але й загально-національні імпрези, включно з Листопадним Святком, чи Святком 22.січня. Велика виставка народного мистецтва, влаштована Референткою п.М.Яворською була для таборової і місцевої австралійської публіки незвичайною подією. Свят-Вечір у січні 1950 р. перший на дотеперій австралійській землі, з багатоманітною обрядовою програмою, зібрав б.400 осіб. Наша участь у всеавстралійському фестивалі з нагоди 50-ліття австралійської державности, де ми дали нашу народню виставку, виставку преси й книжок, виступ танкової групи, поруч з виступом укр.чоловічого хору зі Сіднею - познайомила вперше австралійське провідне громадянство з нашою культурою. Після участі в репрезентативному концерті наші мистецькі з'єднання були запрошені виступити перед австралійським парламентом на його ювілейному зібранні.

З виїздом на постійні місця замешкання діяльність ОУЖ у Коврі припинилася, але вона вже здобула собі прихильність свідомого жіноцтва громадянства та СФУЛО, яке уповажнило п.І.Пеленську розгорнути організаційну сітку по цілій Австралії. Вже з кінцем 1949 р. постало ОУЖ в місті Мельборн, з п.Ольгою Вітто на чолі, в таборі Батерс з п.Н.Денисенко. Згодом в усіх більших осередках скупчень українців, разом 10 клітин, з 400 членок

ми, на загальну кількість 18.000 українців в Австралії.

Перший крайовий З'їзд з представниками всіх Стейтових Управ, на якому прийнято статут, назву Союз Українок Австралії та вибрано Головну Управу відбувся в Сідней, 2-3 червня 1951 р. Головою стала п.І.Пеленська, а секретаркою п.Марія Боднар (тепер Ржепецька). Сьогодні СУА має 22 Відділи, 4 Стейтові Управи (Організація є три-ступенна), Головну Управу і 770 членок.

Увага й зусилля Гол.Управи та всієї організації були звернені в першу чергу на виховну ділянку, з гаслом збереження дитвори й молоді при українській культурі й нації. Постійні зустрічі дітей дошкільного віку відбувалися в Сідней і Квінсленді біля Кенбери, суботній садок вело ОУА в Мерібірно біля Мельборну. Дитячі імпрези, обрядові, товариські і виховні були постійно в програмі Виховних Референтур Відділів СУА. Перші школи в стейтах Нов Південної Валії та Південної Австралії належать ініціативі Союзу Українок. Але й після перебрання шкільництва Шкільними Радами, СУА вдержує з ними діяльний контакт, допомагаючи в улаштуванні шкільних свят і імпрез. Так нап Стейтова Управа СУ Нової Півд.Валії влаштовує кожного року зі Шкільною Радою с т е й т о в е Свято Матері з участю 8-12 шкіл. Відділи на місцях співпрацюють з Батьківськими Шкільними Комітетами. Теж влаштовуються дитячі зустрічі, ведуться танцювальні гуртки, дитячі забави. В Мельборні, в останніх трьох роках відбувається щорічно дитячий бал з участю 400-500 дітей. Активні й провідні членки СУА є часто вчительками Рідних Шкіл.

В 1960 р. створено Виховну Комісію СФУЛО-СУА з осідком в Сідней. Послано читання доповідей на виховні теми по Відділах, та виготовлено програму передшкільної дитячої світлички для першого зимового циклу, що його видала СФУЛО в Філадельфії.

Суспільна опіка в Австралії є на виключній відповідальності СУА, за винятком стейту Вікторія, де діяв теж Укр.Відділ Червоного Хреста в Мельборні, який однак в останніх роках послабив свою діяльність. В стейті НПВ цю справу займається Відділ Суспільної Опіки в Сідней, який має за 12 років свого існування, пророблену велику допомогову працю. Очолювала її в перших роках п.І.Мамчак, а від 1955 р. жевтомна Т.Війтович. В інших стейтах Референтури Суспільної Опіки СУА провадять акцію висилки грошей та пачок за океан (раніше ж Німеччину й Австрію, тепер в Югославію і Польщу) та до допомоги місцевим потребуючим українцям, що ставить все більші вимоги. Приблизно сума допомоги СУА виносить біля 1500 фунтів річно. Одною з особливих її акцій є план будови Дому Української Дитини в Мельборні. Закуплено під будову дві площі в Саншайні. На жаль національно-виховні потреби української дитини не знайшли потрібного зрозуміння у громадянстві Австралії й справа Дому Української Дитини натрапляє на великі труднощі.

Удержанню зв'язків з австралійськими жіночими організаціями, репрезентації українок перед чужинцями, та пропаганді української справи Головна Управа СУА надавала великої ваги з самого початку свого існування. На високий рівень поставила ці справи Референтка Зовнішніх Зв'язків СУА п.Олена Процюк, у співпраці Відділу СУА в Арнкліфі. Активний гурт нав'язав контакти з австралійськими організаціями, (Національний Радок Єдинок Австралії Кантрі Вумін Ассосіейшен, Бізнес енд Профешенел В.Ас.) жіночими та загальними: (Ню Сетлерс Ліг, Арт Сосайті, ІВКА та ін.) Теж з організаціями народів з поза залізної заслони. В цих роках СУА став членом Національної Ради Єдинок Австралії, п.О.Прочюк ввійшла до стейтової Управи цієї всеавстралійської жін. організації та була двічі підряд віцепрезидентом Ню Австраліян

Калчер Ассоційейшен. Відбулася ціла низка імпрез для чужинців, концерти, акції, демії, виставки, доповіді тощо. Наша праця не була даремна. Вона уможливила нам доступ до виїзних виступів, таких як прийняття королевою Єлисавети II. в 1954 р. коли наша представниця п.О.Процук була одинокою в Сідней чужинною допущеною вітати королеву підчас її відвідин, чи до участі в Сіті-зен Конвеншен в Кенбері, чи виїзду нашої Референтки Зв'язків на Конгрес Міжнародного Нічного Союзу в Коломбо як представниці СФУМО. З виїздом п. О.Процук з Австралії зв'язки в Сідней послабли, аж до 1962 р. коли очолила їх п.Тетяна Бабій, яка здобула втрачене місце в Управі НРМА.

Натомість воли посилюлися в Мельборні, де Реф.Зв'язків п.І.Вілінська здобула нам прихильність політичних жінок, груп Ліберальної Партії, а репрезентативні імпрези зуміли здобути важку в Австралії, бо ексклюзивну частину громадянства, високі достойники, з міністрами включно та пресу. Була це виставка укр.кар.мистецтва з нагоди 100-ліття смерті Шевченка в 1961 р. влаштована в найбільшій залі Мельбурну (Маєра), Літературний Вечір в честь Шевченка на факультеті французької мови мельбурнського університету, коли доповідь про Шевченка виголосив сам декан Відділу проф.Джесон, а чужинці студенти декламували його вірші у французькій мові, показ великодніх звичаїв в телевізії, участь у виставці ОН у користь бідних дітей та багато менших імпрез і акцій. У висліді цієї праці, заходами пп.Вілінської та М.Осідас в 1961 р. появились статті про Шевченка в пресі в часописах: австралійський, німецький, італійський, грецький, чеський, жидівський і мадярський. Також успішну репрезентативну працю веде Союз Українок Західної Австралії в Перті, під проводом голови СУ Зах.Австралії п.Марії Менцінської. (Виставки народного мистецтва на університеті в місцевому австр. музеї, концерти тощо Зв'язки та репрезентація СУА спочивають, головним чином, в руках Головної та Стейтових Управ. З Відділів лиш один у Квінсленді б.Кенбері має зв'язки з місцевими австралійськими жіночими організаціями.

В культурно-освітній ділянці головною працею була підготовка й розсилка Культ-Освіт.Референткою Стейтовим Управам та Відділам матеріалів для імпрез та доповідей. Стейтові Управи та Відділи влаштовують постійно імпрези, такі як Свята Героїні, обрядові (Свят-Вечірі, Гедрі, Андріївські й Миколаївські Маланчині вечірники та ін.) товариські зустрічі й ювілеї, літературні, мистецькі та ін. Відділи мають здебільша свої традиційні імпрези. Напр. Відділ у Мериленді НПВ дав цього року 12-ту з черги "Ялинку" та "Писанку" для дітей і молоді, Відділ у Сідней влаштовує 14-ті Маланчині Вечірники, а в Аделейді "Вишивані Вечірники". В цілому на терені Австралії відбувається кожного року заходом СУА б.40 - 50 імпрез річно. Несистематично відбуваються курси (кюю в Перті), куховарські (в Кабраматті). Поодинокі Стейти мають свої успіхи: Південна Австралія - Клуб Союзу Українок в Аделейді, що є осередком товариського життя столиці стейту, Нова Півд.Валія - літературні вечірки та Український Клуб, що існував 4 роки і дав за цей час біля 100 доповідей і дискусійних вечорів, Відділ у Кабраматті НПВ жіночий хор. Звідолення про діяльність організації появляються у "Нічному Кутку" (раніше "Нічна Сторінка") в тижневику "Вільна Думка" в Сідней.

НАШІ ТРУДНОСТІ:

Це в першу чергу байдужість до проблем СУА у частини членства та жіночого загалу українок Австралії. Воно впливає у великій мірі зі становища політичних та громадських чинників. Від громадських діячів чуємо постійно твердження, що жіноча організація є непотрібна, що жінки мусять працювати в загально-громадських організаціях, бо вони тепер є рівноправні. Однак

при кожній нагоді громадські організації жадають від жінок єдиної допомоги: буфетів і порядків. Неприхильно ставляться теж і церковні сестрицтва здержуючи своє членство від вступлення до СУА. Тому багато жінок стоїть поза своєю організацією. Зокрема в Брізбейні, столиці північного стейту не постав, не дивлячись на всі заходи Гол.Управи СУА - Союз Українок і укр.жінство Квінсленду стоїть до сьогодні поза рямцями українського жіночого руху який цього року начисляє 80 років свого існування. Другою великою трудностю є нестача фондів на розгортання такої праці як суспільної опіки, зв'язків, організаційних поїздок. Вплати до Централі СУА є особливо малі й не-вистарчаливі на організаційні, допомогові та репрезентативні потреби.

СУА є членом Об'єднання Українських Організацій Австралії: Національної Ради Жінок Австралії та СФУЛО. Наш контакт зі СФУЛО дуже живий і ми почуваємо себе до обов'язку зложити Управі СФУЛО подяку за підтримку, яку одержуємо в матеріалах і порадах.

xxxxxxxxxxxxxxxx

Артур Е.Янке

СТУДЕНТКА В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ І В ЗДА.

Нижче звіт про проф.А.Е.Янке показує один з тих потічків, які плывуть з Москви щоб рікою залити чужу опінію на свою користь. Один з процесів, які ведуться послідовно поза межами Сов.Союзу, цим разом спрямований на університетські круги. Воно показує нам водночас, куди спрямовувати увагу нашого протинаступу у відповідь на наступ нашу й американську молодь.

Редакція

Наприкінці квітня (23-25) в дівочому в Колледжі в Брин Мавр (біля Філадельфії, Па.) відбувся симпозиум на тему "Роль та положення жінки в Східній Росії". Усіх було зроблено 4 доповіді: "Місце жінки в сучасній Радянській суспільстві", "Змінний образ жінки в Радянській літературі", "Подружжя та родина", і "Жінка студентка в Росії та в Америці".

Конференція мала форму панеля. Приймали в ній участь професори спеціалісти та студентки відомих американських університетів. Майже усі члени мали нагоду в той чи інший спосіб відвідати Радянський Союз та виробити собі власні погляди в доповнення до своїх наукових дослідів.

Особливу увагу звернули на себе два члени - дві Радянські студентки: Л.М.Касаткіна та Кома Козлова, які на диво оволоділи симпатіями усіх слухачів, незалежно від їх політичних переконань, чи особистого наставлення. Перша добула це своїм досконалим володінням англійською мовою, своїми спостереженнями та гумористичним навісвітленням, друга - ~~друж~~ простотою висловів: а обидві разом - тактом та природнім невідкритим виглядом.

Останньою темою конференції, на якій варто зупинитись був реферат "Шінка - студентка в Росії та Америці". Патріція Карден - студентка Корнель Університету мала ведуче слово. Вона поділилась з слухачами своїми враженнями з Москви, де вона провела навчальний рік, вивчаючи російську мову на московському університеті. В основному її спостереження зводились до матеріальної сторінки життя, підкреслювали вбогість студентського побуту в порівнянні до американського. Не звернула вона зовсім - уваги на політичний, духовий, моральний, або академічний бік життя. (Ці сторінки дуже вдало підкреслила її радянська опонентка - Касаткіна у відношенні до американського студентства.)

Зі слів П.Карден видно, що радянська студентка дуже заклопотана щоденними вимогами життя. В дівочих гуртожитках та на їх коридорах зустрічаєш радянських студенток, які несуть харчі, городину чи овочі, звичайний хліб в плетених корзинках, які носять постійно при собі. Деякі студентки навіть мають по кімнатах власні плити до варення. В гуртожиткових кімнатах звичайно по 4-6 ліжок. Сімейні живуть переважно на першому поверсі зі своїми чоловіками - студентами. Якщо в родині є діти, то їх доглядає мати-бабушка, звільняючи матір до науки.

Радянські студентки охоче розмовляють з чужинцями, але відмовляються від запросин. Назагал, доповідала Карден, західні студентки в Москві тримаються свого середовища: причина цього явища їй незрозуміла.

У приватній розмові П.Карден заважила, що відносини між дівчатами та хлопцями студентами є дуже товариські і не помітно в них сексуальної заправки. Совітські студентки менше підкреслюють свою жіночість від жінок в Америці.

Ко реферат мала радянська студентка Л.М.Касаткіна. Вона поділилась зі слухачами враженнями набутих в Колумбійському Університеті, де вона вивчає англійську мову.

До речі Касаткіна є спеціаліст романських мов. Студіювала також, шведську, німецьку та голландську мови в Стокгольмі. Але вона знає теж латинську, грецьку та арабську мови і санскрит. Вільно говорить російською, рідною грузинською, фінською та еспанською мовами. Судячи по її володінні англійською мовою, яку вона вивчала за останніх 7 місяців в Нью-Йорку не породжується жодне підозріння що до ступення володіння іншими згаданими вище мовами.

Звітуючи про свої враження з Колумбійського Університету, Касаткіна зареєструвала декілька неприємних. Після короткого вступу про радянську шкільну систему, як школи класичного типу, або так би мовити європейської традиції, вона підкреслила взаємну нечемність студентів і професорів в Америці. Декілька прикладів: Коли вона ввійшовши вперше до класу, привітала зібраних студентів, її зустріли посмішками, мовляв вітатись не потрібно, (в залі сміх). Ніби шукаючи вибачення, вона додала, що це тільки тільки локальне явище колумбійського університету, і що по інших школах студенти є більш ввічливі. До цього її зауваження в залі загукали оплески та піднявся загальний сміх. (До речі нагадати, що Колумбійський Університет є один з небогатих ведучих в країні.)

Далі розповідає Касаткіна, її дуже вразило, що ні професори ні студенти не обмінюються привітаннями. Приходять і відходять без усяких формальностей. Подати крісло, зачинити двері, знайти крейду, або зроби ти іншу послугу старшому чоловікові-професорові не відважиться жоден студент.

Дивно, на її думку, й поведінка самих професорів. Вперше в житті вона на власні очі бачила, як професор сидить на столі, теліпаючи ногами перед студентами. Також вперше спостерігла тут професора, який насолоджувався потягами сигари під час лекції та, пускаючи клуби диму, наче зіпсутий паровіз в напрямку студентів (сміх) одночасно бурмочучи щось незрозуміле, але очевидно важне, намагався пояснити свою точку зору на англійську літературу.

Касаткіну також вразила незацікавленість американських студентів культурним життям. Студентки вищих навчальних закладів зовсім не відвідують ні опер, ні театрів, ні концертів. Вона запросила одну знайому студентку до театру, "немає грошей" була відповідь, що її надмірно здивувала. Це якийсь парадокс, - пояснює вона. Якось нісенітниця. Не мати 3 долари на квиток до театру, але мати 3.000 доларів на Шевроле 1964 яким ця студентка щоденно приїздить на лекції. Для нас це незрозуміле - пояснює вона. Наші студенти намагаються скористати з кожної нагоди, яку їм Москва чи інше місто дає для культурної події.

Цікаве було зауваження Касаткіної до назви самої теми "Жінки в Росії"... Вона вважає, що вживання такої термінології як "Росія" тут невірне. Під Росією розуміється РСФСР тобто Російська республіка, а промовці тут говорили не про одну російську республіку, а про цілий Радянський Союз, бо студентки в Московському Університеті є зібрані з усіх кінців Союзу і тому не репрезентують Росії, а усі народності Союзу. Тому мусіла б ця тема мати заголовок "Жінка в Радянському Союзі та в Сполучених Штатах Америки."

Кома Козлова студентка економіки в Раткліф Коледжі доповнюючи свою колегу підкреслила, що загалом, американські студенти більше пишуть, ніж радянські тому тяжче працюють. Вони мусять прочитати великий список книг і дати письмовий звіт на них. Хоч це читання є досить поверхове, бо читається не ціла книга, а лиш сторінки зазначені професором, тобто те, що на думку професора є важливим. Таким чином студент піддається впливові професора. В Європі студент читає більш-менш те що хоче, не обмежується сторінками та заголовками книг, набуває нешаблонних знань і має більше часу на особисту освіту.

В загальному вся конференція була під гаслом співжиття (коекзистен) або "нас не трогай і ми не тронем". Обидві сторони: гості та господарі дипломатично і чемно оминали всі суперечні теми, а навіть фрази. Тому й цей звіт дотримуючись тематики лише констатує факти.

xxxxxxxxxxxxxxxx

Л.Б.

ПРОГРАМА КОНГРЕСУ В ТРІЄСТІ.

Програма Конгресу Міжнародного Єдиночного Союзу, що має відбутись від 19.серпня до 1.вересня 1964 р. у Трієсті, вже наспіла. Головною темою Конгресу є - "Єдиноцтво і Деклярація Прав Людини, ідеал і здійснення."

Доповідь на цю тему відбудеться дня 20.серпня на публичному вічу, що його скликає Управа Конгресу. Однак ця тема присвчуватиме всім сесіям Конгресу та нарадам його Комісій. Окрім того передбачені дискусійні зустрічі у формі "круглого стола". Перша матиме місце дня 21.серпня на тему "Територіальні форми невідільності", а друга дня 26.серпня на тему "Як жінки вико-

ристовують право голосу". Пресова Конференція відбудеться напередодні відкриття Конгресу.

Управа СФУМО доручила представництво на цьому Конгресі першій своїй секретарці п-ні др.Наталії Пазуняк. Сподіємося, що п-ні др.Пазуняк зможе зложити звіт із праці СФУМО за останні три роки та взяти участь у праці Комісії.

Поміж наради Конгресу густо вставлені прийняття і прогульки. Посадити Трієсту вітатиме учасниць Конгресу а місцева жіноча організація передбачає окремі зустрічі з делегатками. Це також дає нагоду для нав'язання зв'язків та приятних інформацій і розмов.

Для покриття коштів делегатки потрібні фонди. Наші складові організації не раз дали доказ зрозуміння для зв'язків СФУМО. Напевне відгукнуться й тепер своїми пожертвами, щоб допомогти для СФУМО цю платформу дії. Часу вже небагато.

ПОДЯКА.

Щиру подяку за приєднання нових передплатниць "Українки в Світі" складаємо: п.др.С.Карпінський, Голові Культ-Освітньої Комісії СФУМО в Нью-Йорку (5 передплатниць), п.Н.Чапленко, Голові Окружної Ради СУА в Нью-Йорку (8 передплатниць), п.І.Рожанковський, Голові 64.Відділу СУА в Нью-Йорку (13 передплатниць), п.А.Остапюк, Голові Об'єднання Українських Лінок Веллс Британії в Манчестері (15 передплатниць), п.М.Холєвчук членці Управи 47.Відділу СУА в Рочестері, (9 передплатниць), п.Олені Черниш скарбничці Фінансової Комісії СФУМО в Торонті, (12 передплатниць.)

ПРЕСОВИЙ ФОНД.

Дальші пожертви на Пресовий Фонд "Українки в Світі" зложили:

В.Мельник - від Комітету Відзначення 15-ліття СФУМО в Монреалі	20.00 дол.
А.Лебідь з Монреалу в День Іменин п.О.Залізняка Голови СФУМО	5.00 "
С.Бульчак (Торонто) 2 дол. разом з попер.І дол.	3.00 "
Е.Прибитківська (Іслінгтон) замість квітів на могилу Матері Марії Шпак	5.00 "
С.Семотюк (Едмонтон)	1.00 "
Е.Янківська (Торонто)	2.00 "

Усім Пановним жертводавцям щиро дякуємо.

Адміністрація.

